

III

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

512Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚΕ ΤΗΣ 9ΗΣ ΚΑΙ 10ΗΣ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2015

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού 2014»

[COM(2015) 247 final]

(2016/C 071/06)

Εισηγήτρια: η κ. Reine-Claude MADER

Στις 6 Ιουλίου 2015, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την:

«Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών — Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού 2014»

[COM(2015) 247 final].

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 17 Νοεμβρίου 2015.

Κατά την 512η σύνοδο ολομέλειάς της, που πραγματοποιήθηκε στις 9 και 10 Δεκεμβρίου 2015 (συνεδρίαση της 9ης Δεκεμβρίου 2015), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 128 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 1 αποχή την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ θεωρεί θετικές τις διάφορες πρωτοβουλίες που ανέλαβε η Επιτροπή για την προώθηση ενός θεμιτού ανταγωνισμού, που να διαφυλάσσει τα συμφέροντα των οικονομικών φορέων (επιχειρήσεων, καταναλωτών, εργαζομένων).

1.2. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις δράσεις που αναπτύσσει η Επιτροπή για την εξασφάλιση της τήρησης των κανόνων περί ανταγωνισμού, ειδικότερα δε τις δράσεις ενάντια σε πρακτικές νόθευσης του ανταγωνισμού —όπως η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης—, που παρακλύζουν την οικονομική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), όλως ιδιαίτερος δε των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), οι οποίες διαδραματίζουν πρωταρχικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση, και των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας, που συνιστούν παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

1.3. Εκφράζει, ωστόσο, τη λύπη της επειδή, για άλλη μία φορά, η Επιτροπή δεν υιοθέτησε ένα πραγματικό ένδικο μέσο για την άσκηση συλλογικών προσφυγών, ώστε να ικανοποιείται πραγματικά το δικαίωμα αποζημίωσης των θυμάτων αντιανταγωνιστικών πρακτικών.

1.4. Επικροτεί το έργο της Επιτροπής με στόχο τη γνωστοποίηση και τη διαφάνεια των κανόνων, το οποίο συντελεί στη σταθεροποίηση των επιχειρήσεων —και συνεπώς της αγοράς. Επί του προκειμένου, υπενθυμίζει ότι οι πρακτικές του κλάδου της διανομής απαιτούν συνεχή επίβλεψη.

- 1.5. Η ΕΟΚΕ συγχαίρει την Επιτροπή για την ώθηση που δίνει στη συνεργασία με τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού, οι οποίες καλούνται να αναλάβουν καθοριστικό ρόλο, ιδίως στον τομέα της πρόληψης και της ανάπτυξης προγραμμάτων ευαισθητοποίησης του κοινού στο δικαίο του ανταγωνισμού. Εκτιμά ότι οι αρχές αυτές πρέπει να διαθέτουν τα αναγκαία προς τούτο μέσα.
- 1.6. Η συνεργασία αυτή πρέπει να επεκταθεί σε διεθνές επίπεδο, λόγω της παγκοσμιοποίησης των συναλλαγών, ώστε η Ευρώπη να μην πλήττεται από τον αθέμιτο ανταγωνισμό.
- 1.7. Ο διάλογος μεταξύ των διαφόρων ενωσιακών οργάνων [Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (ΕΚ), ΕΟΚΕ, Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΠΠ)] θα πρέπει όχι μόνο να εδραιωθεί, αλλά και να ενισχυθεί.
- 1.8. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις τροποποιήσεις που εισήχθησαν στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, οι οποίοι ευθυγραμμίστηκαν ώστε να στηρίζουν τις καινοτόμους επιχειρήσεις, ιδίως στον ψηφιακό κλάδο, γεγονός που διανοίγει σημαντικότερες προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας απασχόλησης, προς όφελος καταναλωτών και επιχειρήσεων.
- 1.9. Η ΕΟΚΕ έχει επίγνωση ότι τα περιθώρια παρέμβασης της Επιτροπής σε θέματα ελαχιστοποίησης των φόρων είναι περιορισμένα· ωστόσο, επιθυμεί να συνεχίσει η Επιτροπή τις προσπάθειές της προκειμένου να αντιμετωπίσει τις φορολογικές και κοινωνικές στρεβλώσεις, να τις περιορίσει ή να τις αποκλείσει, στο μέτρο των δυνατοτήτων της, μεριμνώντας ώστε οι σχετικές ενέργειες να μην οδηγήσουν σε εξίσωση προς το χειρότερο επίπεδο.
- 1.10. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι πρέπει να δοθεί μεγάλη προσοχή στην αγορά της ενέργειας. Τάσσεται υπέρ της δημιουργίας μιας ευρωπαϊκής Ενεργειακής Ένωσης, με στόχο την εξασφάλιση της ασφάλειας εφοδιασμού και την παροχή ενέργειας σε προσιτές τιμές στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- 1.11. Εξάλλου, αποδίδει μεγάλη σημασία στα μέτρα που συμβάλλουν στην οικονομία ενέργειας, στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και στην ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- 1.12. Πιστεύει ότι το άνοιγμα της αγοράς της ενέργειας πρέπει να είναι εις όφελος των ιδιωτών καταναλωτών, που δεν έχουν ουσιαστικές δυνατότητες διαπραγμάτευσης.
- 1.13. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια για εξασφάλιση ελεύθερης πρόσβασης στις ψηφιακές υπηρεσίες, ώστε να είναι δυνατή η οικονομική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Ο στόχος αυτός δικαιολογεί την επιδίωξη συμπληρωματικότητας μεταξύ ιδιωτικών επενδύσεων και δημοσίων ενισχύσεων.
- 1.14. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει να αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή στην προσφορά χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, ώστε να μπορεί να χρηματοδοτείται η πραγματική οικονομία και να μπορούν οι καταναλωτές να συνεχίσουν να επωφελούνται από τους καλύτερους δυνατούς όρους για τις υπηρεσίες που χρησιμοποιούν.
- 1.15. Τέλος, η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι απαιτείται παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών δράσεων.

2. Περιεχόμενο της έκθεσης επί της πολιτικής ανταγωνισμού του 2014

- 2.1. Η υπό εξέταση ετήσια έκθεση επικεντρώνεται κατά κύριο λόγο στην ψηφιακή ενιαία αγορά, στην ενεργειακή πολιτική και στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Αναφέρεται επίσης σε ζητήματα που σχετίζονται με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, με τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, με την προώθηση ενός πνεύματος ανταγωνισμού εντός και πέραν της ΕΕ, καθώς και με τον διοργανικό διάλογο.
- 2.2. Προβάλλεται η ψηφιακή οικονομία, η οποία αντιμετωπίζεται ως παράγων τόνωσης της καινοτομίας και της οικονομικής ανάπτυξης των κλάδων της ενέργειας, των μεταφορών, των δημοσίων υπηρεσιών, της υγείας και της παιδείας. Προς τούτο, όλα τα εργαλεία που προσφέρει το δικαίο του ανταγωνισμού αξιοποιούνται για τη στήριξη της ανάπτυξης και του εκσυγχρονισμού των υποδομών, μεταξύ των οποίων των καλούμενων ευρυζωνικών δικτύων «νέας γενιάς», μέσω κρατικών ενισχύσεων, με παράλληλη εξασφάλιση της αρχής της τεχνολογικής ουδετερότητας.

2.3. Η αγορά των έξυπνων κινητών συσκευών εξελίσσεται ταχύτατα, όπως φάνηκε με την εξαγορά του WhatsApp από το Facebook με τη λήξη του πρώτου σταδίου της εξέτασης της συγκεντρώσης, η οποία εγκρίθηκε χωρίς όρους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004⁽¹⁾ για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων⁽²⁾.

2.4. Το 2014 διαπιστώθηκε για άλλη μία φορά ότι η εφαρμογή του δικαίου περί ανταγωνισμού στον ψηφιακό κλάδο χαρακτηρίζεται από την περίπλοκη σχέση και την αναγκαία ισορροπία με τον σεβασμό των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που κατοχυρώνονται βάσει διπλώματος ευρεσιτεχνίας —βλέπε αποφάσεις Samsung και Motorola⁽³⁾— ή βάσει δικαιώματος του δημιουργού —όπως αποδεικνύεται με την έναρξη επίσημης διαδικασίας εναντίον αρκετών αμερικανικών κινηματογραφικών εταιρειών και ευρωπαϊκών οργανισμών συνδρομητικής τηλεόρασης, τη λεγόμενη υπόθεση «διασυνοριακή πρόσβαση σε περιεχόμενο συνδρομητικής τηλεόρασης»⁽⁴⁾.

2.5. Στη συνέχεια, η έκθεση αναφέρεται στον κλάδο της ενέργειας και υπενθυμίζει την ανάγκη μεταρρύθμισης της ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής. Η Επιτροπή προτίθεται να υποστηρίξει τις επενδύσεις σε υποδομές με την πλαισίωση των κρατικών ενισχύσεων και την απλούστευση της εκτέλεσής τους: στον νέο γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία προβλέπεται ότι, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, δεν θα απαιτείται πλέον η πρότερη έγκριση της Επιτροπής⁽⁵⁾ για τις ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές, για προώθηση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων και στήριξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, για απολύμανση μολυσμένων χώρων και για ανακύκλωση.

2.6. Αντιθέτως, οι ενισχύσεις για την πυρηνική ενέργεια δεν περιλαμβάνονται στις νέες κατευθυντήριες γραμμές. Συνεπώς, εξακολουθούν να υπόκεινται σε έλεγχο εκ μέρους των υπηρεσιών της Επιτροπής, δυνάμει του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), όπως συνέβη με σχέδιο του Ηνωμένου Βασιλείου για την επιδότηση της κατασκευής και της λειτουργίας νέου πυρηνικού σταθμού ηλεκτροπαραγωγής στο Hinkley Point⁽⁶⁾.

2.7. Τέλος, η πολιτική περί ανταγωνισμού χρησιμοποιήθηκε ως μηχανισμός μείωσης των τιμών της ενέργειας, με την επιβολή κυρώσεων για καταχρηστικές πρακτικές ή αθέμιτες συμπράξεις, όπως στην περίπτωση EPEX Spot και Nord Pool Spot (NPS)⁽⁷⁾, στην περίπτωση του OPCOM στη Ρουμανία, το οποίο έκανε κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης⁽⁸⁾, ή της Bulgarian Energy Holding (BEH) στη Βουλγαρία⁽⁹⁾, ή ακόμη της Gazprom σχετικά με την ανάντη προμήθεια φυσικού αερίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη⁽¹⁰⁾.

2.8. Το 2014 η πολιτική ανταγωνισμού επιχείρησε επίσης να βελτιώσει τη διαφάνεια του χρηματοπιστωτικού τομέα και να υποστηρίξει τη βελτίωση της ρύθμισης και την επιτήρηση του τραπεζικού τομέα.

2.9. Έτσι, η Επιτροπή προέβη σε έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων που εφαρμόστηκαν στην Ελλάδα, την Κύπρο, την Πορτογαλία, την Ιρλανδία και την Ισπανία, μεριμνώντας ώστε οι τράπεζες ανάπτυξης να μην στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό⁽¹¹⁾.

2.10. Επίσης, άσκησε δύο φορές δίωξη εναντίων των τραπεζών RBS και JP Morgan, οι οποίες συμμετείχαν, αφενός, σε αθέμιτη διμερή σύμπραξη με στόχο να επηρεάσουν το επιτόκιο αναφοράς Libor σε ελβετικά φράγκα και, αφετέρου, σε σύμπραξη με την UBS και την Crédit Suisse σχετικά με τις αποκλίσεις τιμής αγοράς και τιμής πώλησης παραγώγων επιτοκίου σε ελβετικό φράγκα στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ)⁽¹²⁾. Η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα που ανήλθαν συνολικά σε 32,3 εκατ. ευρώ⁽¹³⁾.

⁽¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ L 24 της 29.1.2004, σ. 1).

⁽²⁾ Υπόθεση M.7217 Facebook/WhatsApp, απόφαση της Επιτροπής της 3ης Οκτωβρίου 2014.

⁽³⁾ Υπόθεση AT.39985 Motorola — Επιβολή τυποποιημένων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ουσιώδους σημασίας για τις υπηρεσίες γενικής πακετικής ραδιουπηρεσίας (GPRS), απόφαση της Επιτροπής της 29ης Απριλίου 2014. Υπόθεση AT.39939 Samsung — Επιβολή τυποποιημένων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ουσιώδους σημασίας στον τομέα των κινητών και ασύρματων επικοινωνιών (UMTS), απόφαση της Επιτροπής της 29ης Απριλίου 2014.

⁽⁴⁾ Υπόθεση AT.40023 — Διασυνοριακή πρόσβαση σε περιεχόμενο συνδρομητικής τηλεόρασης, 13 Ιανουαρίου 2014.

⁽⁵⁾ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 316/2014 της Επιτροπής, της 21ης Μαρτίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών μεταφοράς τεχνολογίας (ΕΕ L 93 της 28.3.2014, σ. 17), «Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συμφωνίες μεταφοράς τεχνολογίας» (ΕΕ C 89 της 28.3.2014, σ. 3).

⁽⁶⁾ Υπόθεση SA.34947, Ηνωμένο Βασίλειο — Στήριξη του πυρηνικού σταθμού ηλεκτροπαραγωγής Hinkley Point C, 8 Οκτωβρίου 2014.

⁽⁷⁾ Υπόθεση AT.39952 — Χρηματιστήρια ηλεκτρικής ενέργειας, απόφαση της Επιτροπής της 5ης Μαρτίου 2014.

⁽⁸⁾ Υπόθεση AT.39984 — OPCOM/Χρηματιστήριο ηλεκτρικής ενέργειας της Ρουμανίας, απόφαση της Επιτροπής της 5ης Μαρτίου 2014.

⁽⁹⁾ Υπόθεση AT.39767 — BEH Ηλεκτρική ενέργεια.

⁽¹⁰⁾ Υπόθεση AT.39816 — Προμήθειες φυσικού αερίου από αγορές προηγούμενου σταδίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, 4 Σεπτεμβρίου 2012.

⁽¹¹⁾ Υπόθεση SA.36061 — Ηνωμένο Βασίλειο, Business Bank, απόφαση της Επιτροπής της 15ης Οκτωβρίου 2014. Υπόθεση SA.37824 — Πορτογαλία IFD — Instituição Financeira de Desenvolvimento, απόφαση της Επιτροπής της 28ης Οκτωβρίου 2014.

⁽¹²⁾ Υπόθεση AT.39924 — Παράγωγα επιτοκίων σε ελβετικό φράγκα, απόφαση της Επιτροπής της 21ης Οκτωβρίου 2014, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1190_en.htm.

⁽¹³⁾ Στην RBS δεν επεβλήθη κανένα πρόστιμο, καθώς επωφελήθηκε από ασυλία δυνάμει της ανακοίνωσης του 2006 περί επεικούς μεταχείρισης, επειδή αποκάλυψε στην Επιτροπή την ύπαρξη της σύμπραξης, αποφεύγοντας έτσι πρόστιμο περίπου 5 εκατ. ευρώ για τη συμμετοχή της στην παράβαση. Τα πρόστιμα της UBS και της JP Morgan μειώθηκαν, δυνάμει του προγράμματος επεικούς μεταχείρισης της Επιτροπής, επειδή συνεργάστηκαν στην έρευνα. Οι τέσσερις τράπεζες επέλεξαν να λύσουν τη διαφορά μέσω διακανονισμού με την Επιτροπή, και επωφελήθηκαν από πρόσθετη μείωση 10 % επί του προστίμου τους.

2.11. Τέλος, η Επιτροπή εξακολουθεί να διώκει τη Visa Europe, τη Visa Inc., τη Visa International και τη MasterCard για αντίθετες προς τον ανταγωνισμό επιχειρηματικές πρακτικές με βάση πολυμερείς διαπραγματικές προμήθειες: αφενός, κατέστησε νομικά υποχρεωτικές τις δεσμεύσεις που πρότεινε η Visa Europe, ενώ, αφετέρου, διώκει τη Visa Inc. και τη Visa International σχετικά με διεθνείς διαπραγματικές προμήθειες.

2.12. Στην έκθεση αναφέρονται οι προσπάθειες που καταβάλλει η Επιτροπή για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, ιδίως δε των ΜΜΕ, με τη διευκόλυνση της πρόσβασης τους στη χρηματοδότηση κατά τη φάση της ανάπτυξής τους⁽¹⁴⁾ και με τη στήριξη της έρευνας και της καινοτομίας χάρη σε νέα πλαίσια των ενισχύσεων που καθιερώνει απαλλαγή κατά κατηγορία⁽¹⁵⁾.

2.13. Οι ΜΜΕ είναι επίσης οι κυρίως επωφελούμενες από την αναθεώρηση της ανακοίνωσης «de minimis», η οποία τους προσφέρει ενδείξεις για να αξιολογούν κατά πόσον οι συμφωνίες τους εμπίπτουν ή όχι στο άρθρο 101 της ΣΛΕΕ που απαγορεύει τις αθέμιτες συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων⁽¹⁶⁾.

2.14. Το 2014 η Επιτροπή επέδειξε, επίσης, ιδιαίτερη επαγρύπνηση σχετικά με τη χρήση, εκ μέρους ορισμένων επιχειρήσεων, διαφορετικών φορολογικών καθεστώτων σε ορισμένα κράτη μέλη για να μειώσουν τη φορολογική τους βάση: η Επιτροπή κίνησε επίσημες διαδικασίες έρευνας εναντίον της Apple στην Ιρλανδία, της Starbucks στις Κάτω Χώρες και της Fiat Finance & Trade στο Λουξεμβούργο.

2.15. Το περασμένο έτος σηματοδοτήθηκε κυρίως από την ολοκλήρωση δεκαετίας από την εφαρμογή του κανονισμού αριθ. (ΕΚ) αριθ. 1/2003 και την αναθεώρηση του κανονισμού για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων⁽¹⁷⁾. Επί του προκειμένου, αναφέρεται στην έκθεση ότι θα ήταν ευκαίια η σημείωση προόδου ως προς την ανεξαρτησία των αρχών ανταγωνισμού και τον μηχανισμό που τους παρέχει τη δυνατότητα δίωξης και επιβολής κυρώσεων για αθέμιτες πρακτικές. Τονίζεται επίσης η ανάγκη περαιτέρω εξορθολογισμού του ελέγχου των συγκεντρώσεων.

2.16. Η Επιτροπή αναφέρει επίσης ότι, κατά το υπό εξέταση έτος, ένα σημαντικό επίτευγμα στον τομέα της πολιτικής ανταγωνισμού ήταν η υιοθέτηση της οδηγίας σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης για παραβάσεις της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας —η οποία τέθηκε σε ισχύ το 2014—, εκτιμά δε ότι, χάρη στην οδηγία αυτή, θα καταστεί πιο εύκολο για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις της Ευρώπης να λαμβάνουν πραγματική αποζημίωση για ζημιές που υφίστανται λόγω παραβάσεων της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, όπως συμπράξεις και καταχρήσεις δεσπόζουσας θέσης στην αγορά.

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πολιτική ανάπτυξης του ψηφιακού τομέα, καθώς και τις πρωτοβουλίες για την τόνωση της καινοτομίας και της οικονομικής ανάπτυξης. Εκτιμά ότι το σύνολο του εδάφους της ΕΕ πρέπει να έχει πρόσβαση σε ευρυζωνική κάλυψη, γεγονός που ενδέχεται να χρειαστεί την προσφυγή σε κρατικές ενισχύσεις, σε συνδυασμό με πρόοδη χρηματοδότηση εκ μέρους της ΕΕ. Επί του προκειμένου, μπορούν να φανούν χρήσιμες οι κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων⁽¹⁸⁾.

3.2. Εξάλλου, δεν μπορεί να υπάρξει ψηφιακή αγορά χωρίς ευρυζωνικό δίκτυο στο σύνολο του εδάφους της ΕΕ. Οι στόχοι της Επιτροπής είναι λιγότερο φιλόδοξοι, λόγω της έλλειψης ενδιαφέροντος των ιδιωτικών φορέων για ορισμένες περιοχές, ιδίως τις αγροτικές, η οικονομική ανάπτυξη των οποίων πρέπει να υποστηριχθεί.

3.3. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη βούληση της Επιτροπής να επιβάλλει κυρώσεις για παραβάσεις των κανόνων ανταγωνισμού· εκτιμά ότι οι κυρώσεις πρέπει να έχουν αποτρεπτικό ύψος και να είναι βαρύτερες σε περίπτωση υποτροπής. Επιπλέον, η πολιτική ανταγωνισμού πρέπει να αναλυθεί, μεταξύ άλλων εντός των επιχειρήσεων, ώστε να προλαμβάνονται αντιανταγωνιστικές συμπεριφορές.

3.4. Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει, όπως και η Επιτροπή, την αύξηση του αριθμού των χρηστών έξυπνων κινητών συσκευών. Η καινοτομία έχει καθοριστική σημασία στον τομέα αυτόν, αλλά πρέπει να θεσπιστούν για τους φορείς εκμετάλλευσης κανόνες διαφανείς και γνωστοί σε όλους. Θεωρεί ότι η πανταχού παρουσία των μεγάλων διεθνών ομίλων, όπως η Google, για να μην αναφέρουμε άλλους, εγκυμονεί κινδύνους κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης και ότι είναι σημαντικό να επιβάλλεται η τήρηση των ισχυόντων κανόνων, ώστε να είναι δυνατή η είσοδος στην αγορά νέων φορέων.

⁽¹⁴⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου» (ΕΕ C 19 της 22.1.2014, σ. 4).

⁽¹⁵⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία ((ΕΕ C 198 της 27.6.2014, σ. 1).

⁽¹⁶⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Ανακοίνωση σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ανακοίνωση de minimis) (ΕΕ C 291 της 30.8.2014, σ. 1).

⁽¹⁷⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα 81 και 82 της συνθήκης (ΕΕ L 1 της 4.1.2003, σ. 1)·βλέπε υποσημείωση 1.

⁽¹⁸⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την εφαρμογή των κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων (ΕΕ C 25 της 26.1.2013, σ. 1).

3.5. Επιπλέον, πιστεύει ότι οι κάτοχοι διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας πρέπει να προτείνουν συμφωνίες παραχώρησης της άδειας εκμετάλλευσης των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας υπό όρους δίκαιους, λογικούς και μη μεροληπτικούς.

3.6. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την προσαρμογή στην ψηφιακή εποχή του νομικού πλαισίου που διέπει τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας⁽¹⁹⁾, το οποίο, όπως ορθά τονίζει η Επιτροπή, θα πρέπει να συμβαδίζει με τις εξελίξεις.

3.7. Όσον αφορά τη λειτουργία των αγορών ενέργειας, η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η ανάπτυξη της οικονομίας προϋποθέτει μια κοινή ενεργειακή πολιτική. Ως εκ τούτου, χαιρετίζει τη δεδηλωμένη πρόθεση της Επιτροπής να συγκροτήσει μια Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Ένωση.

3.8. Πιστεύει ότι η Ένωση αυτή θα είναι επωφελής για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές, που αναμένεται να έχουν πρόσβαση σε λογικές τιμές, καθώς και ασφάλεια εφοδιασμού.

3.9. Η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την επαγρύπνηση της Επιτροπής σε θέματα αγοράς της ενέργειας με στόχο την ύπαρξη πραγματικού ανταγωνισμού, καθώς και τις πρωτοβουλίες της για την άρση των εμποδίων που παρακωλύουν τον ανταγωνισμό στις μη ρυθμιζόμενες αγορές. Επιθυμεί να κινητοποιήσει η Επιτροπή όλα τα μέσα για την αποτροπή των δυσλειτουργιών που πλήττουν την οικονομία.

3.10. Τέλος, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στα μέτρα που συμβάλλουν στην οικονομία ενέργειας, στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και στην ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της βιοενέργειας.

3.11. Η ΕΟΚΕ επιθυμεί να αυξηθεί η διαφάνεια και η τήρηση της δεοντολογίας στο σύνολο του χρηματοπιστωτικού τομέα, ο οποίος πρέπει να στηρίζει την οικονομική ανάπτυξη.

3.12. Επικροτεί τη συμβολή του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων στην αύξηση της συνέπειας των μέτρων για την αντιμετώπιση των χρηματοπιστωτικών δυσχερειών και στον περιορισμό των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού, με παράλληλη μείωση στο ελάχιστο αναγκαίο της προσφυγής στα χρήματα των φορολογουμένων. Επισημαίνει ότι, χάρη στον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων, με τη θέσπιση και την ενίσχυση των μηχανισμών επιτήρησης, περιορίστηκαν ορισμένες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού εντός της αγοράς.

3.13. Πιστεύει ότι πρέπει να υπογραμμιστούν οι ενέργειες της Επιτροπής για τη μείωση του κόστους χρήσης των τραπεζικών καρτών, οι οποίες οδήγησαν σε μείωση από 30 % έως 40 % του κόστους των συναλλαγών εντός της ενιαίας αγοράς.

3.14. Ο δεδηλωμένος στόχος της προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί απόλυτη ανάγκη και θα μπορούσε να υποστηριχτεί με βάση την πολιτική περί ενισχύσεων καινοτομίας, που προβλέπονται στο «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία».

3.15. Σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, η ΕΟΚΕ χαιρέτισε την πρωτοβουλία της Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό των κρατικών ενισχύσεων⁽²⁰⁾ και έκρινε ότι οι νέες κατευθυντήριες γραμμές ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των κρατών μελών και στην πραγματικότητα της αγοράς. Πιστεύει ότι η ενίσχυση της διαφάνειας θα συντελέσει σε καλύτερη κατανόηση της χορήγησης των κρατικών ενισχύσεων. Χάρη στην επιτήρηση της Επιτροπής, θα διασφαλιστεί η τήρηση των θεσπισθέντων κανόνων κατά τη χορήγηση των ενισχύσεων. Τέλος, η αξιολόγηση θα βοηθήσει τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν την καλή χρήση των χορηγούμενων ενισχύσεων.

3.16. Η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την προώθηση της υλοποίησης των ευρωπαϊκών έργων, σε συνδυασμό με την αναγγελία της σύστασης του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ), αναμένεται να συντελέσει στην επίτευξη του στόχου αυτού.

3.17. Εξάλλου, η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την αναγνώριση της ανάγκης χορήγησης κρατικών ενισχύσεων για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών, αλλά βιώσιμων, επιχειρήσεων. Υποστηρίζει τις δράσεις που αναπτύσσονται για να τεθεί τέρμα στις παράνομες συμπράξεις, οι οποίες εμποδίζουν την ανάπτυξη των ΜΜΕ, κυρίως, —που συνιστούν παράγοντα δημιουργίας απασχόλησης— και έχουν επιπτώσεις στην απασχόληση και στις τιμές.

3.18. Η ΕΟΚΕ παρατηρεί ότι υπάρχουν μεγάλες επιχειρήσεις που εξακολουθούν να επιδίδονται σε ελαχιστοποίηση των φόρων, επωφελούμενες από τις αποκλίσεις μεταξύ φορολογικών συστημάτων. Χαιρετίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής να διευθετήσει τη φοροαποφυγή που απορρέει από φορολογικές στρεβλώσεις, να την περιορίσει ή να την αποκλείσει, στον βαθμό που το επιτρέπουν οι εξουσίες της.

⁽¹⁹⁾ ΕΕ C 230 της 14.7.2015, σ. 72· ΕΕ C 44 της 15.2.2013, σ. 104.

⁽²⁰⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου» (ΕΕ C 19 της 22.1.2014, σ. 4).

3.19. Ιδιαίτερα σημαντικές είναι οι προσπάθειες της Επιτροπής για την εξασφάλιση σύγκλισης με τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού και μεταξύ αυτών.

3.20. Η ΕΟΚΕ θα παρακολουθήσει με προσοχή τη συνέχεια που θα δοθεί στη λευκή βίβλο *Προς έναν αποτελεσματικότερο έλεγχο των συγκεντρώσεων στην ΕΕ*, με την οποία επιχειρείται η βελτίωση των υφιστάμενων μηχανισμών.

3.21. Δεδομένης της παγκοσμιοποίησης των εμπορικών συναλλαγών, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την ανάπτυξη της πολύπλευρης συνεργασίας (Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης — ΟΟΣΑ, Διεθνές δίκτυο Ανταγωνισμού— ΔΔΑ, διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το εμπόριο και την ανάπτυξη — ΔΗΕΕΑ), καθώς και τα προγράμματα τεχνικής συνδρομής και συνεργασίας.

3.22. Ο διάλογος που διατηρεί η ΓΔ Ανταγωνισμού με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την ΕΟΚΕ και την Επιτροπή των Περιφερειών αναμένεται να εξασφαλίσει τη διαφάνεια κατά τη διοργανική συζήτηση σχετικά με την πολιτική που εφαρμόζεται.

3.23. Η βούληση διαλόγου αναμένεται δε να συνεχιστεί, πολλώ μάλλον που ο πρόεδρος κ. Juncker, στην επιστολή ανάθεσης αποστολής που απηύθυνε στην κ. Vestager, δίνει έμφαση στην πολιτική αυτή σύμπραξη.

3.24. Αντιθέτως προς την Επιτροπή, η ΕΟΚΕ δεν πιστεύει ότι η οδηγία 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014 ⁽²¹⁾, και η σύσταση σχετικά με τις κοινές αρχές για τους μηχανισμούς συλλογικής επίλυσης διαφορών στον τομέα των παραβάσεων των αντιμονοπωλιακών κανόνων είναι ικανές να ανταποκριθούν ικανοποιητικά στην ανάγκη συλλογικής προστασίας των δικαιωμάτων των θυμάτων που πλήττονται από τις παραβάσεις αυτές.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1. Η επιδιωκόμενη λεπτή ισορροπία μεταξύ καινοτομίας, ανταγωνισμού και δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας προς όφελος μιας συνδεδεμένης ψηφιακής αγοράς

4.1.1. Σύμφωνα με την Επιτροπή, η βελτίωση των διαδικασιών τυποποίησης και η αύξηση της διαλειτουργικότητας είναι τα καθοριστικά στοιχεία της ψηφιακής της στρατηγικής. Μένει να διευκρινιστεί τι εννοεί ως «βελτίωση» των διαδικασιών τυποποίησης.

4.1.2. Η υπόθεση Motorola ⁽²²⁾, ένα από τα επεισόδια του «πολέμου των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας» για τα έξυπνα τηλέφωνα, χρησιμοποιείται ως παράδειγμα για τις κατευθύνσεις που θα έπρεπε να ακολουθούν οι επιχειρήσεις του κλάδου. Στην υπόθεση αυτή, η Επιτροπή αποφάσισε ότι η Motorola, κάτοχος διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ουσιώδους σημασίας για τη λειτουργία του προτύπου GPRS, είχε κάνει κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης προβάλλοντας αξίωση παραλείψεως κατά της Apple ενώπιον γερμανικού δικαστηρίου. Τα συγκεκριμένα διπλώματα ευρεσιτεχνίας κριθήκαν «ουσιώδους σημασίας», επειδή ήταν αναγκαία για την εφαρμογή του προτύπου GSM. Οι επιχειρήσεις που είναι κάτοχοι διπλώματος ευρεσιτεχνίας ουσιώδους σημασίας για ένα πρότυπο αποκομίζουν εν δυνάμει σημαντική ισχύ στην αγορά· ως εκ τούτου, οι οργανισμοί τυποποίησης απαιτούν συχνά από αυτές να δεσμευτούν να παραχωρούν άδειες χρήσεως των εν λόγω διπλωμάτων υπό όρους δίκαιους, εύλογους και μη μεροληπτικούς («fair, reasonable and non-discriminatory» ή FRAND), ώστε να εξασφαλίζεται πρόσβαση στο συγκεκριμένο πρότυπο σε όλους τους παράγοντες της αγοράς.

4.1.3. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ελλείπει πρόσβασης στο εν λόγω ουσιώδες δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, του οποίου κάτοχος ήταν η Motorola, ο ανταγωνιστής της, εν προκειμένω η Apple, δεν μπορούσε να κατασκευάσει και να διαθέσει στην αγορά μια ορισμένη κατηγορία έξυπνων τηλεφώνων.

4.1.4. Η άσκηση αγωγής παραλείψεως ενώπιον εθνικής δικαιοδοτικής αρχής εκ μέρους του κατόχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας, σε περίπτωση προβολής του σχετικού δικαιώματός του, είναι θεμιτή, αλλά μπορεί να αποδειχθεί καταχρηστική όταν ο κάτοχος του ουσιώδους διπλώματος ευρεσιτεχνίας κατέχει δεσπόζουσα θέση στην αγορά, έχει δεσμευτεί να παραχωρήσει άδειες χρήσης υπό όρους FRAND και η εναγόμενη ανταγωνίστρια επιχείρηση είναι διατεθειμένη να αποκτήσει άδεια χρήσης υπό όρους FRAND. Παραταύτα, η Επιτροπή δεν επέβαλε πρόστιμο στη Motorola, ελλείψει νομολογίας των δικαιοδοτικών αρχών της ΕΕ σχετικά με τη νομιμότητα, βάσει του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, των αγωγών παραλείψεως που αφορούν διπλώματα ευρεσιτεχνίας ουσιώδους σημασίας για την εφαρμογή προτύπου, καθώς και λόγω αποκλίσεων μεταξύ εθνικών νομολογιών. Ωστόσο, η Επιτροπή επέβαλε στη Motorola να παύσει την καταχρηστική συμπεριφορά της.

4.1.5. Σε μια ανάλογη υπόθεση, η Επιτροπή αποδέχθηκε τις δεσμεύσεις που πρότεινε η Samsung να μην ασκήσει αγωγή παραλείψεως εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) βάσει ουσιωδών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που κατέχει και αφορούν έξυπνα τηλέφωνα και ταμπλέτες, έναντι τυχόν επιχειρήσεων που θα προσχωρήσουν σε ειδικό πλαίσιο για τη χορήγηση άδειας χρήσης.

⁽²¹⁾ Οδηγία 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ (ΕΕ L 349 της 5.12.2014, σ. 1).

⁽²²⁾ Βλέπε υποσημείωση 3.

4.1.6. Οι υποθέσεις αυτές καταδεικνύουν ότι δεν είναι απλό να επιτευχθεί η ισορροπία μεταξύ ανταγωνισμού, δικαίου ευρεσιτεχνίας και καινοτομίας, με απώτερο σκοπό να μπορεί ο καταναλωτής να αποκτήσει προϊόντα τεχνολογίας σε λογικές τιμές, διαθέτοντας όσο το δυνατόν ευρύτερο φάσμα επιλογών μεταξύ διαλειτουργικών προϊόντων.

4.1.7. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις προσπάθειες της Επιτροπής προς αυτή την κατεύθυνση και την προτρέπει να μην παραβλέπει ότι η εφαρμογή των αντιμονοπωλιακών κανόνων δεν έχει ως στόχο τον ανταγωνισμό αφ' εαυτού, αλλά έναν ανταγωνισμό που θα είναι εις όφελος του καταναλωτή.

4.1.8. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της άποψης να συμπληρώνονται οι ιδιωτικές επενδύσεις με δημόσιες, ώστε να αποτραπεί η δημιουργία ψηφιακού χάσματος εντός της ΕΕ, αρκεί οι κρατικές ενισχύσεις να μην εμποδίζουν τις ιδιωτικές επενδύσεις. Ως ένδειξη, ίσως, του ενδιαφέροντος της Επιτροπής για το ζήτημα, οι «Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την εφαρμογή των κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων»⁽²³⁾ ήταν το πρώτο κείμενο που υιοθετήθηκε οριστικά στα πλαίσια του εκσυγχρονισμού των κρατικών ενισχύσεων.

4.1.9. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ δεν κρίνει επαρκώς φιλόδοξη την πρόθεση της Επιτροπής να επιτευχθεί έως το 2020 η πλήρης υψίρρυθμη ευρυζωνική κάλυψη (30 Mbps) για τις υπηρεσίες και η υιοθέτηση υπηρεσιών υπερταχείας ευρυζωνικής πρόσβασης (100 Mbps) για 50 % των Ευρωπαίων.

4.2. Οι αγορές ενέργειας

4.2.1. Η εξασφάλιση της ενεργειακής ανεξαρτησίας της Ευρώπης και η προώθηση της δημιουργίας μιας ολοκληρωμένης αγοράς της ενέργειας έχει πρωταρχική σημασία για την πρόσβαση στην ενέργεια, την κατάργηση των ενεργειακών νησίδων και την ασφάλεια του εφοδιασμού. Η ΕΕ πρέπει να επιδείξει πραγματική πολιτική βούληση για την επίτευξη του στόχου αυτού, καθώς και να ενθαρρύνει τη διαφοροποίηση της χρησιμοποιούμενης ενέργειας προωθώντας την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών. Η Ευρωπαϊκή Ενεργειακή Ένωση, την οποία προωθεί ο πρόεδρος κ. Juncker⁽²⁴⁾, θα αποτελέσει ασφαλώς πολιτικό κίνητρο.

4.2.2. Κατά την ΕΟΚΕ, η τρίτη δέσμη μέτρων για την ενέργεια πρέπει να τεθεί ταχέως σε εφαρμογή, πολλώ μάλλον που οι κανόνες του διασυνοριακού εμπορίου ενέργειας εξακολουθούν να είναι κατακερματισμένοι.

4.2.3. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι απαιτείται να εφαρμοστούν χωρίς άλλη καθυστέρηση οι αναγκαίες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την κατάργηση των φραγμών που εμποδίζουν τις επενδύσεις σε υποδομές, ιδίως όσες έχουν διασυνοριακή διάσταση.

4.2.4. Η ΕΟΚΕ δεν αμφιβάλλει ότι η προώθηση των κανόνων του ανταγωνισμού συμβάλλει στο άνοιγμα των εθνικών αγορών ενέργειας, όπως προκύπτει από τις υποθέσεις «Χρηματιστήρια ηλεκτρικής ενέργειας» και «OPCOM/Χρηματιστήριο ηλεκτρικής ενέργειας της Ρουμανίας» που αναφέρονται στην έκθεση της Επιτροπής⁽²⁵⁾, με την ευκαιρία των οποίων η Επιτροπή, αφενός, επέβαλε πρόστιμο δυνάμει του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ σε δύο χρηματιστήρια που είχαν συμφωνήσει να μην ανταγωνίζονται μεταξύ τους και είχαν μοιραστεί περιοχές δραστηριοποίησης και, αφετέρου, επέβαλε πρόστιμο στο OPCOM, το χρηματιστήριο ηλεκτρικής ενέργειας της Ρουμανίας, δυνάμει του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, για διακρίσεις έναντι εμπόρων ηλεκτρικής ενέργειας από άλλα κράτη μέλη.

4.2.5. Εντούτοις, η ΕΟΚΕ διερωτάται κατά πόσον αληθεύει ότι, παρά τη μείωση των χονδρικών τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας χάρη στην αύξηση του ανταγωνισμού, δεν προέκυψε συχνά μείωση του γενικού επιπέδου των τιμών του τελικού καταναλωτή⁽²⁶⁾.

4.2.6. Επί του προκειμένου, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις έρευνες που διεξάγει η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 102 της ΣΛΕΕ, σχετικά με την καταχρηστική εκμετάλλευση από την Gazprom της δεσπόζουσας θέσης της στον τομέα της παροχής φυσικού αερίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη⁽²⁷⁾.

⁽²³⁾ ΕΕ C 25 της 26.1.2013, σ. 1.

⁽²⁴⁾ Jean-Claude Juncker, *Νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη: Το πρόγραμμά μου για απασχόληση, ανάπτυξη, δικαιοσύνη και δημοκρατική αλλαγή*, Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εναρκτήριος λόγος στην Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, 15 Ιουλίου 2014.

⁽²⁵⁾ Υπόθεση AT.39952 — Χρηματιστήρια ηλεκτρικής ενέργειας, απόφαση της Επιτροπής της 5ης Μαρτίου 2014 και Υπόθεση AT.39984 — OPCOM/Χρηματιστήριο ηλεκτρικής ενέργειας της Ρουμανίας, απόφαση της Επιτροπής της 5ης Μαρτίου 2014.

⁽²⁶⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής της 29ης Ιανουαρίου 2014 «Τιμές και κόστος ενέργειας στην Ευρώπη».

⁽²⁷⁾ Υπόθεση AT.39816 — Προμήθειες φυσικού αερίου από αγορές προηγούμενου σταδίου στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη.

4.3. Οι τραπεζικές και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες

4.3.1. Το 2014 συνεχίστηκε η εκ βάθρων αναθεώρηση της ρύθμισης και της εποπτείας των τραπεζών. Ο προτεινόμενος κανόνας αποβλέπουν κυρίως στην αύξηση της διαφάνειας των χρηματοπιστωτικών αγορών.

4.3.2. Η Επιτροπή μερίμνησε επίσης για την αναδιάρθρωση ή την αποχώρηση από την αγορά των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που στηρίζονται με κρατικές ενισχύσεις, ενώ ιδιαίτερη προσοχή έδωσε στους κινδύνους στρέβλωσης του ανταγωνισμού μεταξύ των εν λόγω χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ⁽²⁸⁾.

4.3.3. Η ΕΟΚΕ παρακολούθησε με ενδιαφέρον τις έρευνες που διεξήγαγε η Επιτροπή για επιχειρηματικές πρακτικές που αντιβαίνουν στον ανταγωνισμό και εκφράζει την ικανοποίησή της για τις αποφάσεις που υιοθέτησαν η Επιτροπή και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού ενάντια στις διατραπεζικές προμήθειες.

4.3.4. Η ΕΟΚΕ χαίρεται την απόφαση του Δικαστηρίου της ΕΕ στην υπόθεση MasterCard ⁽²⁹⁾, η οποία επιβεβαιώνει την ανάλυση της Επιτροπής. Είναι γεγονός ότι οι διατραπεζικές προμήθειες που καταβάλλουν οι καταναλωτές κατά τις πληρωμές με τραπεζικές κάρτες ήταν ολοένα και υψηλότερες, περισσότερες και λιγότερο διαφανείς.

4.3.5. Επιπλέον, οι συγκεκριμένες επιχειρηματικές πρακτικές εμπόδιζαν την είσοδο στην αγορά των πληρωμών άλλων οικονομικών φορέων πλην των τραπεζών, οι οποίοι θα μπορούσαν να προτείνουν στους καταναλωτές άλλα μέσα ηλεκτρονικών πληρωμών, κινητά και ασφαλή, για παράδειγμα μέσω των έξυπνων τηλεφώνων.

4.3.6. Η ιδιαιτερότητα της υπόθεσης MasterCard έγκειται επίσης στο γεγονός ότι ο μηχανισμός καθορισμού των πολυμερών διατραπεζικών προμηθειών συνιστούσε περιορισμό εκ του αποτελέσματος και όχι εξ αντικειμένου.

4.3.7. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι το Δικαστήριο, όπως και το Γενικό Δικαστήριο, διαπίστωσε ότι οι πολυμερείς διατραπεζικές προμήθειες δεν είναι αντικειμενικά αναγκαίες για τη λειτουργία του συστήματος MasterCard.

4.4. Μεγαλύτερη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων

4.4.1. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την προσοχή που δίνεται στις ΜΜΕ, οι οποίες έχουν καθοριστικό ρόλο για την ανάπτυξη, καθώς και για την υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Επικροτεί τις αποφάσεις της Επιτροπής με στόχο τη στήριξη της χρηματοδότησης των επιχειρήσεων αυτών και την προσαρμογή των κανόνων στις ιδιαίτερες ανάγκες τους.

4.4.2. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι οι πολιτικές αυτές έχουν καταγράψει ένα άνοιγμα έναντι των πνευματικών επαγγελμάτων, και αναγνωρίζει τον καθοριστικής σημασίας ρόλο τους για την ανάπτυξη των ευρωπαϊών επαγγελματιών, εφόσον τα πρόσωπα αυτά εξασφαλίζουν, τομέα προς τομέα, την απαραίτητη συμβολή των γνώσεων που απαιτούνται για την επίλυση σύνθετων προβλημάτων των πολιτών και των επιχειρήσεων· η ΕΟΚΕ συνιστά επίσης στην Επιτροπή να συνεχίσει και ενδεχομένως να εντείνει τις προσπάθειες προς αυτή την κατεύθυνση.

4.4.3. Για παράδειγμα, οι «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου» ⁽³⁰⁾ αναμένεται ότι θα δώσουν τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να διευκολύνουν την πρόσβαση των ΜΜΕ σε χρηματοδότηση κατά την έναρξη της λειτουργίας τους. Επιπλέον, φαίνεται ότι οι κατευθυντήριες γραμμές έχουν καταρτιστεί με τρόπο που να προσαρμόζονται καλύτερα στην πραγματικότητα της αγοράς.

4.4.4. Εξάλλου, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις δράσεις της Επιτροπής για την καταπολέμηση της κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης, η οποία μπορεί να εμποδίσει τη σύσταση και την ανάπτυξη των ΜΜΕ και να επηρεάσει τη δραστηριότητά τους.

4.4.5. Η «ανακοίνωση de minimis» του 2014 ⁽³¹⁾ παρέχει έναν ασφαλή λιμένα για τις συμφωνίες αυτές που δεν έχουν σημαντική επίδραση στον ανταγωνισμό, καθώς συνάπτονται μεταξύ επιχειρήσεων των οποίων τα μερίδια αγοράς δεν υπερβαίνουν ορισμένα όρια. Επιπλέον, η Επιτροπή δημοσίευσε έγγραφο κατευθύνσεων προς χρήση των ΜΜΕ. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα ήταν σκόπιμη η ανάπτυξη ενημερωτικών δράσεων επιτόπου.

⁽²⁸⁾ Υπόθεση SA.38994 — Μηχανισμός στήριξης της ρευστότητας των βουλγαρικών τραπεζών, απόφαση της Επιτροπής της 29ης Ιουνίου 2014.

⁽²⁹⁾ Απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Σεπτεμβρίου 2014 στην υπόθεση C-382/12, MasterCard Inc. και λοιπών κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

⁽³⁰⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου» (ΕΕ C 19 της 22.1.2014, σ. 4).

⁽³¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Ανακοίνωση σχετικά με τις συμφωνίες ήσσονος σημασίας οι οποίες δεν περιορίζουν σημαντικά τον ανταγωνισμό σύμφωνα με το άρθρο 101 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ανακοίνωση de minimis) (ΕΕ C 291 της 30.8.2014, σ. 1).

4.5. Ενίσχυση των μέσων που διαθέτουν οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού και της διεθνούς συνεργασίας

4.5.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την ποιοτική συνεργασία που έχει αναπτυχθεί μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών αρχών ανταγωνισμού. Πιστεύει ότι συντελεί στην εξασφάλιση της αλληλεπίδρασης που απαιτείται για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς.

4.5.2. Υποστηρίζει όλα τα μέτρα υπέρ της συνεργασίας των εθνικών αρχών ανταγωνισμού, η οποία προϋποθέτει να διαθέτουν πόρους και ανεξαρτησία.

4.5.3. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής για τη δημιουργία ενός πραγματικού ευρωπαϊκού χώρου ανταγωνισμού, πράγμα που απαιτεί εναρμόνιση των βασικών κανόνων των επιμέρους εθνικών νομοθεσιών, ώστε να είναι ασφαλέστερη η οικονομική δραστηριότητα εντός της ενιαίας αγοράς.

4.5.4. Πιστεύει, επίσης, ότι τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν ένα πλήρες πλαίσιο νομικών μέσων ώστε να μπορούν να διενεργούν τις απαραίτητες επιθεωρήσεις και να επιβάλλουν αποτελεσματικά και αναλογικά πρόστιμα.

4.5.5. Τα προγράμματα επιεικούς μεταχείρισης, που έχουν αποδειχθεί χρήσιμα για την καταπολέμηση των συμπράξεων, πρέπει επίσης να γενικευθούν σε όλα τα κράτη μέλη.

4.5.6. Η πολυμερής συνεργασία με τον ΟΟΣΑ, το Διεθνές δίκτυο Ανταγωνισμού και τη ΔΗΕΕΑ πρέπει να συνεχιστεί και η Επιτροπή πρέπει να καταβάλει προσπάθειες ανάληψης σημαντικού ρόλου.

4.5.7. Τέλος, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η τεχνική συνδρομή πρέπει να αξιοποιείται περισσότερο κατά τις διαπραγματεύσεις ένταξης με τις υποψήφιες χώρες.

Βρυξέλλες 9 Δεκεμβρίου 2015.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Γεώργιος ΝΤΑΣΗΣ
